

Pentru Onoare! Pentru Patrie! Pentru Tricolor!

Nr. 6 (676)
2021

OASTE MOLDOVEI

PUBLICAȚIE EDITATĂ DE MINISTERUL APĂRĂRII AL REPUBLICII MOLDOVA

oastemoldovei@army.md

FULGERE ȘI RAFALE LA CAHUL

*Pământul și cerul au fost zguduite
de forța oastei care stă la straja țării*

CURSEN

■ VIAȚA MILITARĂ

4 FULGERE ȘI RAFALE LA CAHUL

Pământul și cerul au fost zguduite de forța oastei care stă la straja țării

7 PASUL MILITAR AL RESPONSABILITĂȚII

8 ARMATA NAȚIONALĂ ESTE PREGĂTITĂ PENTRU PARADA MILITARĂ

Oficialii de la Ministerul Apărării insistă pe buna organizare a Paradei militare cu prilejul a 30 de ani de independență

10 BUNI LA STUDII – BUNI LA EXAMENE!

Serviciul militar a fost dintotdeauna considerat o misiune onorabilă întrucât a fi militar nu este doar o profesie, ci o vocație... De aceeași părere sunt și studenții Academiei Militare „Alexandru cel Bun”, care acum 3 ani au optat pentru cariera militară.

■ PODURI MILITARE

12 PODUL MILITAR MOLDO-BRITANIC

Ce? - Ziua Forțelor Armate britanice.

Când? - În fiecare ultimă zi de sâmbătă a lunii iunie.

Unde? - În toată țară cu mai multe evenimente locale.

De ce? - Prin sprijinul și aprecierea demonstrate, în special în această zi, se oferă un impuls moral relevant trupelor și familiilor acestora.

Șef Centrul mass-media militară
locotenent-colonel Sergiu LECA,
tel. 022-252-047

locțiitor-șef Centrul mass-media militară
maior Viorel GLAVA

Echipe redactională:

căpitan Dmitrii VOSIMERIC
locotenent Gheorghe GURĂU
plutonier adjutant Vitali IOVU
Steluța MOSCALCIUC
Kateryna RUSSU
Ion VULPE

oasteamoldovei@army.md
tel.: 022-252-045, 022-252-047

Secția TV/Radio:

locotenent Ludmila SOLOMON
locotenent Mihail ȘAMBRA
ladatorie@army.md
scutulpatriei@army.md
tel. 022-252-019

■ FORCE MAJEURE

16 RESPONSABILITATEA SPORITĂ A ASISTENȚILOR MEDICALI ÎN PANDEMIA COVID-19

Odată cu apariția virusului SARS Cov-2, în sistemul medical s-a pus un mare accent pe asistentul medical, una din verigile lanțului de îngrijiri medicale a pacienților cu infecția Covid-19, devenind persoana de legătură pacient-medic.

20 O CALE DE VIAȚĂ – UN DESTIN ÎMPLINIT

Zinaida Cojocaru, asistent medical superior la Spitalul Clinic Militar Central despre vocație și responsabilități

■ ARMATA ȘI SOCIETATEA

22 COPIII „ARMATEI” (3)

Copiii aduc bucurii prin prezența lor în familie, indiscutabil. Când aceștia, crescând, manifestă interes pentru sport, muzică sau alte activități extracurriculare, ne mângâie sufletul.

■ HOBBY

23 FIECARE CU BLINDATA SA

Cine vrea un tanc sau o blindată, să-și facă. Astăzi e mult mai simplu decât pe vremea lui Leonardo da Vinci, considerat inventatorul acestei mașini de luptă.

Secția rețele socializare:
locotenent Irina TRIFAUȚAN
Liuba VICOL
tel. 022-252-021

Materialele publicate de „OASTEĂ MOLDOVEI” reflectă opinia autorilor care s-ar putea să nu exprime poziția redacției. Reluările din „OASTEĂ MOLDOVEI” trebuie să conțină trimerile la sursă.
„Oastea Moldovei” (Revistă)-
ISSN 1857-3703

Centrul mass-media militară
or. Chișinău,
șoseaua Hîncești, 84

ÎS FEP “Tipografia Centrală”
Adresa: mun. Chișinău, str. Florilor, 1
Tel.: 078879915,
e-mail: tipog77@mail.ru

FULGERE ȘI RAFALE LA CAHUL

Pământul și cerul au fost zguduite de forța oastei care stă la straja țării

„Centrul de instruire al Brigăzii de Infanterie Motorizată „Dacia” a fost atacat de inamic”, așa a decurs planul de executare a exercițiului tactic cu trageri de luptă „Fulger 2021”, în prezența oficialilor de la Ministerul Apărării și conducerii de vârf a raionului Cahul. Militarii din cadrul brigăzii, au pus în aplicare tot ceea ce au învățat pe parcursul executării serviciului militar.

Cei peste 150 de militari în termen și pe contract din cadrul unității, au executat trageri din armamentul de infanterie și de pe mașinile de luptă cu utilizarea mijloacelor blindate TAB-71M cu mitralierele PKT, KPVT, MTLB- cu mitralierele PKT, sistemele antiaeriene ZU-23-2, dar și aruncătoare de grenade SPG-9.

Continuare în pag. 6

Militarii în temen dar și pe contract care execută serviciul militar au fost foarte entuziasmați de un astfel de exercițiu. Soldat clasa II, Durnea Victor ne-a relatat următoarele: „Am participat la exercițiu în calitate de mecanic conducător și misiunea mea de bază a fost să ocup poziția de apărare și detașarea forțelor proprii pe câmpul de luptă improvizat. Sunt foarte binevenite astfel de exerciții pentru militarii în termen, deoarece ajută la dezvoltarea capacității de luptă a întregii brigăzi”.

Soldat clasa II Munteanu Igor, la rândul său a fost numit în funcția de mecanic conducător în cadrul Companiei 311 infanterie motorizată și a raportat următoarele: „Misiunea noastră în cadrul exercițiului a fost îndeplinită cu succes, iar armamentul și tehnica nu ne-a dat de gol. Împreună cu camarazii mei, timp de 11 luni de serviciu, am fost instruiți să acționăm astfel încât inamicul să nu fie capabil să captureze acest stat”.

Soldat clasa I Clemenciuc Anastasia, felcer de serviciu la acest exercițiu, a avut o misiune aparte. „Grija față de efectiv, respectarea măsurilor de prevenire a rănirii efectivului și acordarea primului ajutor medical la necesitate. Acestea sunt obligațiile mele ca felcer în cadrul brigăzii și medic care a dat jurământ pentru țară și popor”, a afirmat felcerul Clemenciuc.

Comandantul Companiei 311 infanterie motorizată, Dorin Tiosa, a calificat acțiunile subordonaților săi ca fiind calculate și executate la timp: „Misiunea companiei în cadrul

exercițiului a fost următoarea: neutralizarea inamicului care a hotărât să cucerească Centrul de Instruire al brigăzii, respingerea nemijlocită a inamicului și trecerea în ofensivă a trupelor proprii. Deși timpul de afară a fost ploios, tehnica din dotare nu ne-a dat de gol, iar efectivul a dat dovadă de o pregătire la cel mai înalt nivel, inclusiv la mânăuirea armamentului din dotare.”

Ministrul Apărării a apreciat, la finalul exercițiului, precizia cu care au fost executate misiunile prevăzute în scenariu și coordonarea faptelor acestora. „Prin acțiunile voastre ați demonstrat că antrenamentele intensive și spiritul de echipă dau roade. Sunt convins că succesele pe care le-ați înregistrat în cadrul exercițiului se datorează nu doar ambiției și dedicației voastre, dar și eforturilor comandanților voștri, care dispun de experiență în domeniu și care au știut cum să vă îndrumeze pentru ca astăzi să vă faceți datoria la cel mai înalt nivel”, a spus Victor Gaiciuc.

Pentru prestația pe care au avut-o participanții și pentru buna organizare a aplicațiilor, un grup de militari au primit distincții și diplome ale Armatei Naționale.

Exercițiul tactic „Fulger 2021” face parte din planul pregătirii de luptă al unității pentru anul curent și are ca scop dezvoltarea capacităților de luptă a efectivului și consolidarea deprinderilor de mânăuire a armamentului și tehnicii din dotare.

Locotenent Gheorghe GURĂU

PASUL MILITAR AL RESPONSABILITĂȚII

■ A crescut cu istoriile de vitejie și curaj relatate de bunici, iar prin fiecare situație descrisă, a conștientizat că domeniul militar este mediul care îl completează cel mai bine, întrucât timpul petrecut în armată a reprezentat pentru protagonistul nostru o etapă importantă, unde a descoperit esența cuvintelor, disciplină, curaj și respect.

Este vorba despre soldatul clasa II Tit Lazărev, care de aproape 12 luni îndeplinește serviciul militar în termen în cadrul Brigăzii „Ștefan cel Mare” din orașul Chișinău. La final de cătănie, ostașul a decis să-și împărtășească emoțiile trăite în unitate, dar și să ne povestească despre cum a ajuns să facă acest pas.

S-a prezentat la Centrul Militar din localitate unde a solicitat să fie încorporat în una dintre unitățile militare ale Armatei Naționale. Studia în clasa 11 la un liceu cu predare în limba rusă din orașul Ceadâr-Lunga când a decis că e momentul oportun să meargă la oaste. Pe 23 iunie 2020 a fost încorporat în cadrul unității, iar în tot acest timp a fost unul dintre cei mai buni soldați ai unității.

„Acest an a fost pentru mine foarte interesant, deoarece am executat trageri am efectuat exerciții demonstrative. Din toate ședințele efectuate pe parcursul acestui an cele mai interesante ședințe pentru mine au fost instrucția focului, pregătirea tactică și pregătirea geniu. Când am venit în armată m-am încadrat foarte ușor pentru că am fost obișnuit cu acest regim și aici mă refer la trezirea dimineța și la sport, întrucât practicam sportul de mai mult timp”, - ne-a comunicat Tit Lazărev.

Până a îndeplini serviciul militar în termen, Tit a practicat sportul și anume jogging-ul și karate. În armată a continuat să-și mențină o condiție fizică bună, iar fiecare dimineța îl găsea pe terenul sportiv al brigăzii. S-a antrenat intens, iar rezultatele pe care le-a obținut în cadrul a două competiții sportive demonstrează acest lucru: „Am participat la două competiții sportive Crossfit și Cross la 10 km la ambele competiții am luat locul întâi”.

Atunci când a pășit în rândurile armate, cel mai greu i-a fost să se despartă

de cei dragi. În cele 12 luni de cătănie și-a văzut de câteva ori părinții și unul dintre frații acestuia, care i-a mai pășit din când în când pragul unității. „Pot să spun că pe parcursul termenului militar am fost vizitat o singură dată de către părinții mei și de vreo câteva ori de fratele meu. Aceste vizite erau foarte scurte și la distanță din cauza restricțiilor pandemice”, - a menționat soldatul.

Spre final de serviciu militar, în ziua când Armata Națională a anulat regimul de carantină, Tit a mers pentru prima dată la baștină pentru a-și felicita mama cu ocazia zilei de naștere. Întâlnirea a fost una plină de emoții și îmbrățișări îndelungi, își amintește militarul. „Când am venit în oraș am cumpărat un buchet de flori pentru mama și m-am îndreptat spre casă. Pot să spun că surpriza mi-a reușit, mama a rămas foarte uimită și bucuroasă să mă revadă după atât timp”.

Tit provine dintr-o familie numeroasă, unde cresc în armonie și înțelegere 8 surori și 8 frați. El este cel mai mare dintre frați și umărul de sprijin al acestora. Mezinul familiei a venit pe lume acum 5 luni, iar prima dată l-a văzut într-o fotografie trimisă de mama, ne-a spus ostașul.

Deși anul de armată a fost plin de provocări și încercări, soldatul Tit Lazărev susține că a fost o perioadă interesantă. Aici, în Brigada 2 Infanterie Motorizată a obținut pregătirea militară necesară și a legat prietenii pentru întreaga viață.

„Acesta an de armata a fost destul de interesant deoarece am învățat lucruri pe care în altă parte cu siguranța nu puteam să le învăț”, - ne-a mai comunicat soldatul Tit Lazărev.

Locotenent Irina ȚURCAN

ARMATA NAȚIONALĂ ESTE PREGĂTITĂ PENTRU PARADA MILITARĂ

Oficialii de la Ministerul Apărării insistă pe buna organizare a Paradei militare cu prilejul a 30 de ani de independență

- Peste 20 de unități de tehnică militară din dotarea Brigăzii de infanterie motorizată „Ștefan cel Mare” au fost inspectate de către ministrul Apărării în exercițiu, Victor Gaiuciu, și comandantul Armatei Naționale, general de brigadă Igor Gorgan.

Am inspectat de mai multe ori tehnica din dotarea Brigăzii și am remarcat că aceasta este păstrată în condiții bune, ceea ce permite utilizarea în cadrul antrenamentelor și exercițiilor în centrele de instruire.

Verificarea stării tehnice a vehiculelor și discuțiile cu efectivul responsabil de repararea și menținerea acestora, a demonstrat încă o dată că oamenii care poartă ținuta militară, își îndeplinesc obligațiunile funcționale cu responsabilitate și abnegație.

Totodată, militarii pe contract și în termen și-au pus la încercare abilitățile la conducerea unităților de tehnică din dotare, cu tractarea pieselor de artilerie pe un timp mai puțin favorabil.

Locotenentul Barbacaru Roman comandant Companie obuziere a enumerat câteva aspecte tehnice și ce înseamnă pregătirea tehnicii pentru inspecții: „Tehnica de tip Ural 4320 și tunurile D20 preconizate pentru paradă, au fost pregătite un timp îndelungat. La fel a fost efectuat și schimbul pieselor ce erau uzate, pentru prevenirea oricăror defecțiuni pe viitor. Fiecare tehnică în parte urmează să fie vopsită pentru a o prezenta în fața întregii țări.”

Locotenent-colonelul Cojușnean Anatolie, comandantul Batalionului artilerie din cadrul brigăzii, a relatat următoarele: „Pregătirea pentru prezentarea tehnicii a fost îndelungată, însă a meritat tot efortul. Efectivul s-a prezentat la nivelul maxim și tehnica este gata pentru a îndeplini orice misiune. Astfel de activități ajută la însușirea deprinderilor noi de către militarii care îndeplinesc serviciul militar în termen și sporirea capacităților de acțiune în diferite situații.”

La final, ministrul Gaiciuc a apreciat efortul mecanicilor și conducătorilor auto în asigurarea funcționalității tehnicii de luptă și i-a asigurat de tot sprijinul conducerii instituției în îndeplinirea misiunilor. „Am inspectat de mai multe ori teh-

nica din dotarea Brigăzii și am remarcat că aceasta este păstrată în condiții bune, ceea ce permite utilizarea în cadrul antrenamentelor și exercițiilor în centrele de instruire. Știu că misiunea dumneavoastră nu este una ușoară, în special din considerentul că mașinile militare au o perioadă de exploatare îndelungată, dar mă bucur că acestea funcționează și asta datorită profesionalismului și abilităților personalului tehnic pe care îl avem în armată”, a menționat Victor Gaiciuc.

Amintim că recondiționarea tehnicii militare din dotarea unităților militare din cadrul Armatei Naționale necesită inspectarea anuală pentru prevenirea uzurii pieselor care în timpul misiunilor pot pune în pericol executarea acestora.

Locotenent Gheorghe GURĂU

BUNI LA STUDII – BUNI LA EXAMENE!

- Serviciul militar a fost dintotdeauna considerat o misiune onorabilă întrucât a fi militar nu este doar o profesie, ci o vocație. Dintre toate profesiile care există în lume, cea de apărător al Patriei este cea mai specială, deoarece presupune mai mult decât o simplă ocupație, a fi militar este o datorie sacră. De aceeași părere sunt și studenții Academiei Militare „Alexandru cel Bun”, care acum 3 ani au optat pentru cariera militară. Tinerii se află pe ultima sută de metri în realizarea visului și au susținut examenele de absolvire.

Viiitorii ofițeri ai Armate Naționale au demonstrat în fața comisiei de evaluare cât de bine sunt pregătiți să poarte responsabilitatea epoleților de ofițer. Studentul Maxim Prodan susține că: „Proba de astăzi a fost una destul de dificilă, dar sunt sigur că am dat dovadă de cunoștințe bune. Sper că am lăsat membrii comisiei impresionați, iar nota va fi corespunzătoare răspunsului. Timp de trei ani am reușit să studiem fiecare element în parte pentru ca la final să dăm dovadă de capacități pe potrivă.”

„Astăzi am susținut examenul proba teoretică la disciplina **Elemente de Artă Militară**. Această probă este una din disciplinele de bază la Specialitatea Conducere Subunităților de Infanterie. Am avut emoții la susținerea acestui examen cu toate acestea am fost încrezută în propriile forțe, deoarece acest examen demonstrează tot efortul depus de către noi pe parcursul a trei ani de studii”, - ne-a relatat Jaclina Guțu.

Dornic de a studia arta militară, studentul anului III, Iulian Ciocan a specificat că pentru el profesia la care s-a

decis este una deosebită și că este mândru de alegerea sa. „Examenul de azi mi s-a părut un pic dificil dar am demonstrat înalte calități profesionale. În cadrul examenului m-am descurcat bine, cu încredere în sine, responsabilitate și nu în ultimul rând curaj. Sunt convins ca voi obține calificativul maxim la această disciplină întrucât pe tot parcursul acestor ani am studiat asiduu”, - a relatat studentul.

Examenul de absolvire a început la ora 8 dimineața. În ținuta de paradă și înarmați cu bună dispoziție și curaj, viitorii ofițeri au pășit rând pe rând în fața comisiei de evaluare, unde au dovedit că au cunoștințe vaste în domeniul artei militare. După extragerea biletelor de examen, tinerii au avut la dispoziție 30 de minute, timp în care și-au făcut unele notițe pentru a se ghida în timpul prezentării. La finele probei teoretice, tinerii absolvenți ne-au comunicat că examenul nu a fost unul dificil, întrucât pe parcursul celor 3 ani de studii au însușit materia necesară.

Membrul comisiei de evaluare, lectorului universitar, maior Alexandru Tanasiev a menționat că studenții s-au prezentat bine și au demonstrat că sunt pregătiți să-și înceapă cariera de ofițer în unitățile militare ale Armatei Naționale.

După susținerea probei teoretice, tinerii au efectuat și proba practică, de foc, la Centrul de instruire al Armatei Naționale de la Bulboacă. Aici, viitorii ofițeri au executat trageri de luptă demonstrative, utilizând tehnica militară și armamentului din dotarea armatei.

În context, examinatorul tragerilor, colonelul în rezervă Sergiu Timircan a apreciat pregătirea de luptă a studenților, menționând că aceștia vor deveni buni comandanți de plutoane.

Locotenent Irina ȚURCAN

PODUL MILITAR MOLDO-BRITANIC

Ce? - Ziua Forțelor Armate britanice.

Când? - În fiecare ultimă zi de sâmbătă a lunii iunie.

Unde? - În toată țara cu mai multe evenimente locale.

De ce? - Prin sprijinul și aprecierea demonstrate, în special în această zi, se oferă un impuls moral relevant trupelor și familiilor acestora.

Cine?

Forțele armate britanice active: marina și forțele aeriene regale, cât și armata britanică, care apără statul și interesele sale; promovează pacea; combat traficanții de droguri; oferă securitate și luptă împotriva terorismului. În total, cca 200 mii de militari.

Veteranii, adică oricine a fost în Forțele Armate Britanice.

Rezerviștii, care renunță la timpul liber pentru a servi în forțele de rezervă, asigurându-se că în caz de necesitate vor fi gata să slujească țării. Împreună: 45 mii de persoane

Forțele cadete (cadeții marini, aeriene, ai armatei și forța combinată), care reprezintă peste 130.000 de tineri în peste 3.000 de locații din Marea Britanie.

Familii. Forțele armate nu și-ar putea îndeplini misiunile/responsabilitățile fără sprijinul incredibil al familiei și al prietenilor lor.

Donatorii. Forțele Armate au sprijinul mai multor organizații caritabile din Marea Britanie și multe evenimente locale oferă oportunități pentru a le sprijini.

Astfel de prezentare structurată și îndemn explicativ spre susținerea militarilor, găsit pe site-ul: <https://bit.ly/3gsEltm>, nu te lasă indiferent nici față de evenimentul însăși și nici față de armata țării, în general.

Marea Britanie, ca a doua cea mai mare putere din lume și a șaptea țară din lume după cheltuielile militare (2,2% din PIB), știe să cultive respectul atât pe plan intern, cât și pe plan extern.

În cei 27 de ani de colaborare documentată cu Republica Moldova (memorandum semnat pe 20.10.2004), Regatul Unit s-a implicat în mai multe proiecte, devenind un partener strategic pentru țara noastră: *Numirea atașatului militar cu reședința la Chișinău a reprezentat un puternic indicator de deschidere și interes al guvernului britanic de a sprijini Moldova în procesul de reformare a sectorului apărării*, susține locotenent-colonel Tatiana Ionel, șeful Direcției cooperare internațională, Ministerul apărării.

Un bilanț al colaborării moldo-britanice vine să confirme cele menționate mai sus.

Mai întâi despre instruire

Cursurile de limbă engleză au devenit o oportunitate pentru militarii și civilii din Armata Națională încă din 1996, numărul beneficiarilor ajungând la cca 350, inclusiv personalul din contingentul KFOR. Mai mult, în baza modelului britanic sunt organizate cursuri la Centrul de instruire lingvistică al Academiei Militare.

Instruirea profesională pentru militarii moldoveni a început în 2002 și s-a desfășurat atât în țara ofertantă, cât și în alte țări europene. La acest compartiment putem puncta câteva premiere de rezonanță:

- Exercițiul Multinațional Cambrian Patrol la care Armata Națională participă din 2017, iar în următorii doi ani studenții militari s-au întors cu medalii de argint, demonstrând că disciplina și rezistența fizică sunt o normă pentru ei.

- Cursul „Commissioning Course” oferit de 2 instituții regale de învățământ militar din Marea Britanie. Primul beneficiar a fost locotenent-major Alexandr Croitor, șef Secție Administrativă Militară Basarabeasca. Dânsul a studiat timp de 11 luni leadership și comunicarea cu civilii, la Academia Militară Regală din Sandhurst: „Am avut mari emoții, mai ales la absolvire, când pentru prima dată a fost arborat drapelul țării noastre pe acel platou. Studiile au fost interesante și utile cu multe activități practice, deși primele două săptămâni mai dificile din cauza accentelor lingvistice britanice.” Ofițerul moldovean a avut o prestație bună, remarcându-se printre cei 38 studenți internaționali atât la învățătură, cât și înafara ei. Nu a ratat nici ofertele turistice în Scoția sau alpinismul și hiking în munți.

O altă reușită pentru Moldova, realizată prin încurajarea britanicilor, a fost primul curs național ”Managementul apărării în contextul securității globale”. Ministerul Apărării a desfășurat evenimentul în 2019, având ca grup țintă mai multe structuri de stat. Alte câteva interacțiuni efici-

“

Marea Britanie a fost alături de noi și pe perioada pandemică. Echipamentele individuale de protecție împotriva COVID-19, în valoare de peste 17 mii de lire sterline, a ajutat efectivul Armatei Naționale să depășească provocarea.

”

ente s-au concentrat pe Analiza Strategică a Apărării, pe domeniile dezarmării și controlului asupra armamentelor, cartografiei/geodeziei militare și a reconversiei profesionale ale militarilor trecuți în rezervă (retragere). Cel din urmă proiect a creat oportunități de recalificare pentru 293 de militari din armată și alte structuri de forță.

Proiecte DCBI (Defense Capacity Building Initiative).

Din februarie 2019 se conturează o nouă direcție de colaborare. E vorba Programul de dezvoltare Profesională – PDP (Professional Development Programm)

Prin intermediul acestuia funcționarii publici din sectorul de securitate și apărare vor însuși bunele practici privind controlul civil și democratic asupra Forțelor Armate. Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord va fi ca țară lider, investind 100 mii lire sterline. Lansarea proiectului este preconizată în toamna 2021, dar depinde de situația epidemiologică.

Asistență în domeniul reformei sectorului de apărare

Cu sprijinul financiar britanic militarii moldoveni participă la misiunile internaționale de menținere a păcii, cum ar fi în Mali. În acest fel, Moldova își sporește contribuția în calitate de furnizor de securitate, a completat doamna ofițer.

Marea Britanie a fost alături de noi și pe perioada pandemică. Echipamentele individuale de protecție împotriva COVID-19, în valoare de peste 17 mii de lire sterline, a ajutat efectivul Armatei Naționale să depășească provocarea. Drept recunoștință pentru implicarea multilaterală, E.S. dl Steven FISHER, Ambasador Extraordinar și Plenipotențiar al Regatului Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord, a fost decorat cu medalia „Consolidarea frăției de arme”.

În concluzie, deși englezii se mândresc cu înverșunare că nu se laudă niciodată, cum spunea scriitorul Wyndham Lewis, noi ne-am permis luxul de a ne lăuda cu o colaborare moldo-britanică, despre care suntem deschiși să vorbim și în continuare.

Liuba VICOL

RESPONSABILITATEA SPORITĂ A ASISTENȚILOR MEDICALI ÎN PANDEMIA COVID-19

■ Odată cu apariția virusului SARS Cov-2, în sistemul medical s-a pus un mare accent pe asistentul medical, una din verigile lanțului de îngrijiri medicale a pacienților cu infecția Covid-19, devenind persoana de legătură pacient-medic.

Faptul că Anul Internațional al Asistenților Medicali și Moaşelor coincide cu bicentenarul Florence Nightingale sporește perspectiva emoționantă a nursingului, în final, să le fie recunoscut aportul pentru tot binele pe care îl fac și munca zilnică. Nursele din întreaga lume ar fi încântate să-și vadă profesia recunoscută numai că nu în asemenea realitate, cum s-a întâmplat anul acesta.

Țările din întreaga lume se confruntă cu provocările uriașe de a oferi îngrijiri medicale pacienților din cauza Covid-19, dificultățile în creștere a bolii și a impactului unor factori emergenți, precum schimbările climatice și migrația. În contextul situației epidemiologice din țară și apariției riscului de îmbolnăvire cu COVID-19, în cadrul Spitalului Clinic Militar Central s-au impus unele cerințe, care au avut drept scop asigurarea protecției securității și sănătății în muncă a angajaților, conform prevederilor legislației în vigoare. Lupta noastră împotriva COVID-19 încă o dată arată cât de fundamentală este profesia de asistent medical pentru societate și pentru noi toți. Din dorința de a prezenta informațiile cât mai complete și veridice, vom prelua câteva secvențe din activitatea solicitantă a asistenților medicali din SCMC pentru meseria de asistent medical în pandemie. Liliana Damian este asistent medical principal în cadrul Spitalului Clinic Militar Central și ne vorbește despre realitatea și impactul COVID-19 asupra activității cotidiene.

- Cum ați reacționat dumneavoastră la nevoia de îngrijire a pacienților cu COVID-19?

- Noi, lucrătorii medicali, suntem cei care trebuie să fim alături de cei suferinzi în orice situație. Stresant a fost din punct de vedere a regulilor impuse de autorități și conducere. Noua realitate COVID-19 sporește anumite exigențe, dar am fost și suntem calmi, liniștiți anume în fața pacienților, suntem la datoria de a îngriji orice pacient de orice boală.

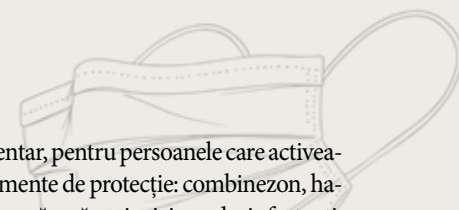
Îndată ce a fost anunțat primul caz în Moldova eram conștienți de faptul că în scurt timp vom fi implicați în îngrijirea pacienților Covid-19. Am reacționat foarte calm, dar desigur cu concentrare maximă față de întregul proces. Am pornit această provocare cu frica de a fi infectați în contextul în care nu eram la început școlarizați cu echiparea-dezechiparea echipamentului de protecție și nu aveam o imagine clară a numărului de pacienți cu care urma să interacționăm.

Cu toții putem să ne infectăm și să ajungem să fim pacienți. Odată ce am fost instruiți în direcția metodele de îngrijire, măsurile de protecție și am fost echipați corespunzător, ne-am responsabilizat.

- Care sunt cele mai mari provocări cu care vă confrunțați în timpul acestei pandemii?

- Nu putem alege o provocare care se evidențiază, dar putem enumera câteva care au devenit indispensabile activității noastre:

- masca-facială de protecție, să o purtăm permanent;
- izolarea la domiciliu, lipsa întâlnirii cu familia, prietenii;
- contactul direct cu pacienții infectați cu virusul COVID-19;
- efortul psihologic cu care neconfruntăm (stres, emoțiile);
- stările grave a bolnavilor de COVID-19;
- iresponsabilitatea populației în prevenirea răspândirii virusului.

- Aveți toate resursele necesare pentru a avea grijă de pacienți?

- Da, cu siguranță avem toate cele necesare, și suntem recunoscători șefului spitalului, colonel medic Vladimir Trofimov pentru o organizare și monitorizare efectivă a tuturor activităților, recomandările oferite de către autoritățile naționale și locale legate de această pandemie, a materialelor necesare în această luptă cu virusul: pentru angajați-echipament de protecție, pentru pacienți- internarea, tratamentul conform regulamentului prescris de MSMP RM. Dumnealui a identificat și a atenuat potențialele riscuri de expunere la COVID-19 la care puteau fi expuși angajații și alte persoane la locul de muncă.

Avem echipamente de protecție, dezinfectanți, viziere, măști, mănuși, medicamente, instrucțiuni elaborate pentru a activa, suntem dotați cu de toate și la timp, avem și o susținere majoră din partea colegilor care ne sunt alături.

- Au fost furnizate resursele adiționale, în caz de necesitate, de care aveți nevoie pentru a oferi îngrijire sigură pacienților și un mediu de lucru sigur pentru personalul medical?

- A fost furnizat suplimentar, pentru persoanele care activează cu acești pacienți, echipamente de protecție: combinezon, halat de o singură folosință, mască, mănuși, viziere, dezinfectanți, etc. Nu au fost omise nici echipamentele de protecție pentru pacienți: mască, mănuși, dezinfectant, servirea meselor în veselă de o singură folosință (containere pentru mâncare).

Pacienții suspecți la COVID-19 sunt internați câte unul în salon, având tot necesarul pe loc, aflându-se aici până la primirea rezultatului la test, în toată această perioadă sunt supravegheați de asistenți medicali. Pacienții după primirea testului pozitiv sunt internați pentru tratament în secția boli infecțioase. S-a pus accent pe comunicare cu acești pacienți atât cu lucrătorii medicali cât și personalul sanitar al secției.

Pentru a participa la îngrijirea pacienților infectați cu SARS Cov-2 fiecare asistent medical a fost informat printr-o notă informativă despre atribuțiile și volumul de lucru mai aprofundat, de planificarea activităților medicale și sanitare cum vor fi efectuate: la marginea patului, metoda de comunicare și de intervievare a pacienților. Instrucțiți ce ține de echiparea și dezechiparea echipamentului de protecție.

S-a luat în considerare gruparea activităților astfel încât să minimalizeze numărul de personal medical implicat în zona activă (de exemplu, verificarea semnelor vitale în timpul administrării medicamentelor sau livrarea alimentelor în timp ce se efectuau și alte îngrijiri). Deoarece situația COVID-19 este în continuă schimbare, actualizările periodice despre starea COVID-19 și pentru a asigura un flux de informații constant în cadrul spitalului și pentru a preveni confuziile, dezinformarea în rândul personalului în mod regulat se prezenta angajaților informații actualizate.

Importantă rămâne organizarea suportului psihologic, spiritual și emoțional, fiind o bună soluție care ajută să trecem mai ușor peste această perioadă fiind supuși unei avalanșe de informații alarmante.

- Cum s-a schimbat locul de muncă odată cu creșterea numărului cazurilor COVID-19?

- Situația excepțională din cauza pandemiei COVID-19 la începutul perioadei a pus în șah întregul sistem medical. La toate acestea s-au adăugat, de asemenea, stresul fizic și psihologic suferit de profesioniștii din domeniul sănătății, pe timpul unei activități uneori în condiții de mobilizare armată, care au avut un impact și vor continua să afecteze siguranța pacientului.

Suntem concentrați la mai mulți pacienți mai ales având nevoi diferite. Asta înseamnă ca trebuie să ne organizăm timpul foarte bine în funcție de gravitatea cazurilor, de solicitările medicilor, trecem rapid de la o sarcină la alta, de exemplu de la administrarea tratamentului la montarea unei branule etc.

Responsabilități mai multe, dar și o experiență unică pentru toți. Efectuarea îngrijirilor și procedurilor a devenit mai dificilă deoarece e necesar de purtat echipament de protecție adăugător, sporirea intensității lucrului și îndeplinirea a mai multor atribuții este un efort.

- S-a schimbat modul în care interacționați cu pacienții până la și odată cu apariția pandemiei?

- S-au specificat zone noi - zona curată, zona infectată. Contactul cu pacientul până la pandemie era liber, direct, iar acum s-a schimbat radical, se asigură distanțarea socială și prelucrarea minuțioasă a tuturor suprafețelor. Până la apariția pandemiei erau indicații și reguli de bază, odată cu apariția Covid19 regulile s-au schimbat (mai multă responsabilitate, protecție, atenție).

- Cum va afectat rolul de asistent medical în focar, interacțiunea cu prietenii și familia ?

- Asistentul medical vine cu o mare responsabilitate în focar și la ieșirea din focar, iar riscul de a infecta familia ne

sperie și de multe ori evităm contactul cu oamenii dragi. Uneori prietenii, rudele și chiar unii din colegi care nu activau în Covid, evitau întâlnirea cu noi, știind că suntem lucrători medicali și activăm în zona de risc.

Una din calitățile necesare este rezistența la stres luând în considerare faptul că munca efectuată de asistentul medical este solicitantă atât prin numărul de pacienți cit și prin nivelul sarcinilor, și poate fi epuizantă.

- Ce faceți pentru a avea grijă de sănătatea mentală în afara muncii?

- Considerând nivelul de stres datorat situației curente o simplă și sigură metodă de a asigura sănătatea mintală este somnul de bună calitate. Exercițiile fizice, consumul de alimente sănătoase, evitarea alcoolului, petrecerea timpului cu familia, luarea unei pauze pentru a te dedica hobby-ul preferat toate acestea, de asemenea, ajută la eliminarea stresului cauzat.

Noi îndemnăm lucrătorii să creeze cât mai multe momente plăcute alături de familie sau desfășurând cât mai multe activități care aduc emoții și fapte pozitive. De asemenea, să cunoască câteva tehnici de relaxare precum respirația profundă, relaxarea mușchilor în mod progresiv, să conștientizeze momentul critic și să ia o pauză, astfel încât interacțiunea cu pacienții să nu fie afectată.

- Pe parcursul acestei perioade s-au infectat lucrătorii medicali, cum au fost susținuți?

- S-au îmbolnăvit, s-au tratat și au revenit la muncă. Organizația sindicală pentru lucrătorii medicali infectați a oferit un mic suport financiar în sumă de 500 de lei.

În ceea ce ține de informarea referitor la ajutorul de la stat, cei care lucrează în prima linie - în secțiile de covid, li s-a acordat o retribuție de mărimea salariului lunar.

Este foarte importantă înțelegerea modului în care pandemia a afectat profesioniștii din domeniul sănătății la nivelul sănătății și al relațiilor profesionale. Munca multidisciplinară și comunicarea eficientă au fost esențiale în tot acest context. Din ceea ce s-a trăit, rezultă că este important antrenamentul folosind instrumente precum Managementul resurselor de criză și simularea clinică, pentru ca personalul să fie pregătit să lucreze ca o echipă în situații de criză. Este, de asemenea, important ca să ne concentrăm pe sănătatea asistenților medicali individual îndeosebi în contextual în care Organizația Mondială a Sănătății a declarat anul 2020-Anul Internațional al Asistenților Medicali și Moașelor, sărbătorirea a 200 de ani de la nașterea Florence Nightingale.

- Mulțumim pentru dedicație. Vă urăm sănătate și succese în toate.

O CALE DE VIAȚĂ – UN DESTIN ÎMPLINIT

**Zinaida Cojocaru, asistent medical superior la Spitalul Clinic Militar Central
despre vocație și responsabilități**

*„Alegeți o slujbă care vă place și nu va trebui
să lucrați o singură zi în viața voastră”
/Confucius/*

Părinții mei au crescut doi copii cu mult greu, dar cu multă dragoste. Mulți ani în urmă mama mea aflându-se în maternitate, ca să mă aducă pe lume, a rămas surprinsă de vorbele moașei, care i-a spus cu voce tare că s-a născut o fetiță (sunt a doua fiică în familie) uitându-se la mine a mai zis: va crește și din ea o femeie. Mama m-a luat cu drag în brațe și duios a șoptit,, Scumpa mea tu vei crește mare, vei fi sora mai mică, vei fi soră medicală,,. De ce mi-a hărăzit destinul fără să se gândească mult, o întreb și ea tace, poate a fost visul ei neîmplinit, dar poate așa a fost să fie.

Părinții au un rol important în destinul nostru, dar trebuie să alegem. La urma urmei, este pentru noi atunci să studiem și să lucrăm în specialitatea aleasă. Mama mi-a dezvăluit istorioara de la maternitate după ce am terminat școala de medicină din orașul Bender.

Visul meu era să-mi conectez viața cu profesia de profesor pentru că vedeam o profesie foarte interesantă și valoroasă. Este de la sine înțeles că fiecare persoană ar trebui să-și aleagă profesia în funcție de abilitățile și înclinațiile sale naturale pentru aceasta. Probabil că fiecare dintre noi ne-am pus întrebarea: “Ce vreau să devin?” Această întrebare este una dintre cele mai dificile.

Am și eu propriile mele vise. De multe ori visez, fără să încetez să creez idei noi. Am multe dorințe diferite, dar din cauza vârstei mele, încă nu le pot realiza pe toate. Deși principalul meu vis este sănătatea familiei și a prietenilor. Probabil că toți oamenii de pe planeta noastră visează la asta.

Împreună cu prietena de copilărie am mers să ne încercăm norocul și să depunem documentele la Școala de Medicină din orașul Bender. Spre mirarea noastră am fost acceptate la studii în anul 1987, din prima, la specialitatea de soră medicală.

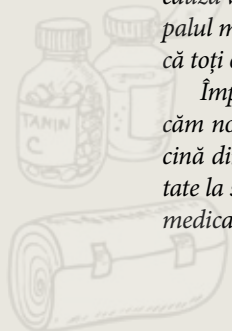
Meseria de asistent medical avea un farmec aparte, însă diverse gânduri nu mă lăsau în liniște. Un salariu mic, stres emoțional frecvent, viața cu problemele altor oameni - fiind dezavantajele posibile ale acestei profesii. Totuși, există mai multe avantaje - comunicarea cu oamenii, satisfacția morală, creșterea personală etc.

Peste ani aveam să înțeleg că profesia de asistent medical este una dintre cele mai populare astăzi, și una din cele mai întrebate în perioada grea și specifică de pandemie.

Au urmat anii de studenție - trei ani de studii, de practică, ani în care am început să îndrăgesc această profesie ca pînă la urmă chiar să o iubesc. Ca să ajung să îmi primesc diploma de studii am înțeles că medicina necesită multe cunoștințe și mult timp și efort, am studiat mult biologia, produsele farmaceutice, structura corpului, medicamentele, apoi am exersat mult. Au fost momente dificile, dar am știut că voi reuși și că pot să devin un specialist excelent.

În opinia mea, a fi asistent medical este o vocație și o mare responsabilitate pentru soarta altor oameni. Mi-aș dori cu adevărat să fiu utilă în societate și să ajut alte persoane să-și depășească bolile. Da, uneori nu este ușor, dar viața este interesantă pentru că este plină de dificultăți.

Din când în când îmi pun involuntar o întrebare: „Este adevărata vocație a mea?” și răspund imediat: „Cu siguranță! Trebuie doar să muncești mai mult “. În luna lui cuptor am primit diploma de specialitate în medicina generală, totodată și îndreptarea la muncă, la baștină în Ucraina orașul Serghievca, regiunea Odesa, acum fiind toate în altă țară.

Activitatea mea de muncă s-a început în anul 1990, în sanatoriul pentru copii „Sergheevca”. A fost o experiență deosebită în viața mea, am cunoscut oameni buni la suflet și cu o vastă experiență în muncă cu copii, m-au învățat că a deveni asistent medical nu înseamnă doar a face niste manipulații prescrise. Nu este ușor să efectuezi prescripțiile medicamentoase eficient. A fi asistent medical înseamnă vindecarea vorbind, comunicând, ajutând pacienții care se simt suferind și vin să se recupereze. La urma urmei, cunoștințele acumulate la locul de muncă sunt mult mai aplicabile vieții decât teoria citită în manuale.

În anul 1998 am hotărât să mă întorc în Republica Moldova. Dorința de a deveni specialist în orice domeniu este cheia nu numai pentru o carieră de succes, ci și pentru confortul psihologic deoarece vreau să merg dimineața la slujba mea preferată și nu la munca grea. Sunt gata să arăt sensibilitate și umanitate față de oameni, să fac tot posibilul să mă îmbunătățesc pe calea pe care am ales-o.

Inspirația mea este asistentul medical care lucrează zilnic în beneficiul oamenilor și îmi dă un impuls să merg mai departe. Se întâmplă adesea ca profesia însăși să aleagă o

persoană, uite așa m-a ales și pe mine să fiu asistent medical de pansament în Secția traumatologie a Spitalului Clinic Militar Central. Toată experiența mea și studiile de la școala medicală le implementez în munca zi de zi. Am întâlnit buni îndrumători, povățuitori în această secție. Am avut susținere din partea noilor colegi. Profesia unui asistent medical este o profesie grozavă și se știe că cine nu lucrează în această sferă, nu va putea înțelege toată esența acesteia.

Umanitatea - esența muncii mele de asistent medical, mă ajută să acord asistență medicală oricând, ajut să scape de afecțiunile fizice, aplic pansamente și îngrijesc pacienții temporar traumatizați ca ei să câștige sănătate, credință în forțele lor și insuflu pacientului încrederea de a se recupera. Nu numai salvarea vieții pacientului depinde de abilitățile și cunoștințele asistentului medical, ci și de calitatea existenței sale ulterioare, de regulă, acest lucru este asociat cu dezvoltarea talentului.

Activând în sala de pansament am înțeles că nu trebuie doar să ai un suflet sincer și deschis, ci și să cunoști bine anatomia, aseptica și antiseptica - baza medicinei. Bazele acestor cunoștințe sunt puse de către școala medicală acum se numesc Colegii de Medicină, Centru de excelență în Medicină deoarece acolo facem primii pași în a cunoaște semnificația medicinei și a îngrijirilor față de pacient.

Dar a ajuta oamenii nu este atât de simplu și ușor în această perioadă de ani am activat și ca asistent medical de gardă anii 2003-2012. Îmi amintesc cu câtă nerăbdare așteptam să vin să intru în tură, să merg din salon în salon să îmi salut pacienții. Mă ridicam în fiecare dimineață și mă bucuram de faptul că merg la serviciu. Profesia mea îmi aduce bucurie. Cine își iubește profesia devine un profesionist, un expert în domeniul său.

Am o muncă ce îmi place cu adevărat, indiferent de modul în care este plătită, este un ingredient important pentru succesul meu în viață. În anul 2012 am fost numită în funcția de asistent medical superior Secția traumatologie. Doamna Liliana Damian care deținea funcția de 15 ani, a fost înaintată la funcția de asistent medical principal SCMC. Sunt gata să depășesc dificultățile de dragul unui obiectiv înalt și nu mă tem că în viitor ma așteaptă rutina muncii de zi cu zi. Tind să devin un adevărat profesionist și să mă bucur cu siguranță de munca mea.

Trebuie remarcat faptul că acest domeniu este diferit de activitatea care obișnuiam eu să fac. Principalul argument aici va fi că poziția de asistent medical superior implică mai multe cerințe pentru cel care o deține. Prin urmare, doar o persoană responsabilă, care înțelege, care știe să organizeze subordonații, poate fi numită la această poziție.

În același timp, eu trebuie să desfășor simultan activități în secție, să fiu bine versată în problemele colegilor. Am o mare responsabilitate și o varietate de responsabilități în postul ocupat de a conduce subalternii mei. Îmi tratez colegii ajutându-i să scape de diferite afecțiuni, probleme fiindcă noi suntem o echipă și ei tot sunt cei care îi fac pe pacienți fericiți.

Fiecare asociază fericirea în felul său. Eu cred că cea mai importantă fericire pentru o persoană este sănătatea sa. Pandemia asta ne-a demonstrat-o în perioada anului 2020-2021, sănătatea este neprețuită, nu o poți cumpăra pentru niciun ban.

COPIII „ARMATEI” (3)

- Copiii aduc bucurii prin prezența lor în familie, indiscutabil. Când aceștia, crescând, manifestă interes pentru sport, muzică sau alte activități extracurriculare, ne mângâie sufletul. Când dâșii după un timp ne arată vreo diplomă sau premiu, ne sare inima din piept de mândrie și ne grăbim să împărtășim clipa cu ceilalți. La fel, vom proceda și noi - vom promova copiii militarilor cu anumite aptitudini și pasiuni pentru a-i încuraja să continue și a le demonstra că ne pasă.

La cea de-a treia ediție vă propunem să-i descoperiți pe alți 6 copii fericiți față de posibilitățile ce le oferă municipiile în care locuiesc. Începem cu cel mai mic, **Victor Todirașcu**, care la 6 ani a început să lupte. Mai exact, el practică Karate Kyokushin. În cele câteva luni de antrenamente băiatul a schimbat 2 centuri, a devenit mai atent, mai punctual și poziția corpului s-a schimbat, susține mama Diana. La Ziua copilului a avut prima ieșire publică - Campionatul Republicii Moldova, pentru categoria până la 25 kg. Urmează școala de vară din Bulgaria și multe alte activități pentru care părinții investesc numai să vadă rezultate încurajatoare.

Și aceasta nu e tot. Preșcolarul în puținul său timp liber joacă șah și dame, rezolvă puzzle-uri și exerciții de logică. Speră mult că odată cu schimbarea statutului său, cel de școlar, în loc de somnul de zi, specific programului de grădiniță, va exersa la vreo școală specializată. Vă căuta timp și pentru engleză și în acest fel dorințele, inclusiv ale părinților, vor fi îndeplinite.

Interese multidimensionale are **Ivan Cazacov**. La ai săi 9 ani a reușit să se evidențieze colectiv și individual. Cu Ansamblul „Mugurașii”, o filială a Plăieșilor, cântă și dansează pe mai multe scene din țară la diverse evenimente naționale și internaționale: „*Îmi place cel mai mult să dansez, în special sârba. De fapt, îmi place tot repertoriul nostru.*”

Adițional, elevul experimentează cioplitul în lemn când e la bunica și confecționatul obiectelor din hârtie: tehnică, animale, îndrăgite fiind săbiile. Ultima sabie meșteșugărită are cca 30 cm.

Cea mai nouă pasiune este modelarea figurinelor din plastilină: „*Într-o zi tata mi-a arătat un exemplu și de atunci modelez mereu ceva, mai mult animale pentru că le iubesc. Am și un câine, Mike și intenționez să-l fac și pe el din plastilină. Uneori mă concentrez atât de mult, încât nu realizez că se face seara. Toate lucrările le păstrez în camera mea și câteodată, văzându-le, mă motivez să mai creez una. Îmi place să am timpul ocupat.*”

Beatricea Croitor a ales acum 4 ani gimnastica sportivă. Deși antrenorul încă o ține în rezerva echipei, eleva se

ocupă cu o plăcere neîntreruptă nu numai la antrenamente, ci și în grup cu prietena sa: „*Facem schimb de idei, ne propunem noi figuri. Pentru mine nu există imposibilul, exerserez până reușesc și sper să iau parte la competiții locale și naționale.*”

Buna organizare oferă timp și pentru alte activități. Pictura, în special spațiul cosmic, nu lasă mâinile fetei să se odihnească prea mult. Preocuparea mintală și visul profesional, pe care speră să-l realizeze când se face mare, este programarea: „*Testez diverse aplicații, funcții ale telefonului și computerului. Sunt curioasă să experimentez și îmi doresc să fac meserie din această pasiune.*”

O combinație a sportului propriu - zis și cel al minții încearcă să realizeze și **Ionuț Vlas**. El face de 7 ani pictură, aptitudine despre care habar nu avea până la școală, a descoperit-o și dezvoltat-o fiind în clasă cu profil de artă: „*Am evoluat mult și-mi place să pictez natura statică. Observ că lucrările sunt mai bine gândite, mai structurate. Am avut ocazia să particip la un concurs școlar și am luat locul 1. Însă, nu vânez concursuri, mă limitez la ceea ce-mi sugerează profesorul. Pentru viitor, cred că pictura va rămâne o pasiune, o modalitate de liniștire, de a scăpa de agitația cotidiană.*”

Cea de-a doua ocupație a tânărului este chitara. Evoluția dânsului e una modestă pentru că mintea e mai mult ocupată de științele reale: „*Dacă ar fi după mine aș pune pe locul întâi disciplinele ca fizica, matematică ..., iar pentru a-mi asigura echilibrul voi apela la artă.*”

Cu mai mult zel, despre chitară, vorbește **Bianca Brumă**. Acest instrument nobil, cum îl numește dânsa, l-a înșușit la Școala de Artă din Ungheni: „*Muzica este o plăcere preluată de la mama. Cânt de la 4 ani și am participat la diverse concursuri atât în țară, cât și în România.*”

Nu știe dacă va continua domeniul după absolvire, dar e sigură că noua ei pasiune, hipismul, o va ține în priză mult timp, căci trăiește o legătură sacră dintre ea și calul, pe care-l călărește: „*Am moștenit acest cal de la sora mea și cred că ne potrivim. Este ager ca și mine, foarte inteligent, grijuliu și se înțelege cu oricine. Nu e la prima tinerețe, dar are cele mai mari performanțe din școala de hipism din oraș.*” Datorită acestei

Victor
Todirășu

afecțiuni reciproce tânăra a reușit doar în câteva luni să călărească independent, ceea ce înseamnă un progres relevant. Se antrenează intens și abia așteaptă să poată intra cu el în curse. E drept că vestea bună va veni tocmai la anul, din cauza pandemiei.

Respectând principiul „de la mic la mare”, încheiem lista copiilor din acest an cu **Dana Rotaru**. Ea e „fără 5 min” absolventă de liceu și nu unul oarecare. Datorită studiilor de la Liceul „C. Porumbescu” a stăpânit două instrumente muzicale: pianul și vioara. Primul e parte a programului obligatoriu, iar vioara e visul tatălui, ce s-a infiltrat fără obstacole în subconștientul și inima fetei: „De mică am fost învățată să iubesc vioara. Ador sunetele ei în orice melodie: mai veselă, mai lirică... Când e vorba de muzică clasică, îmi place mai mult stilul dramatic, ce „arde”. Interpretez și muzică populară. Mi-am propus încă din vara precedentă să trec la următorul nivel, cel profesionist. Pandemia mi-a amânat planurile, astfel voi începe din această vară să cânt pe la nunți, cumetrii alături de o orchestră.” Fiind la început de cale nu are pretenții față de un colectiv muzical anume, important să aibă șansa de a cânta, așa cum fac părinții: „Dacă nu ar fi fost părinții în muzică, cel mai probabil nici e nu aveam predispoziție spre acest domeniu.”

Ce am concluzionat după ce am discutat cu acești copii ai apărătorilor țării? **Unu:** în vogă e și ai mai multe pasiuni. **Doi:** pandemia nu i-a ținut în case pe pasionați în fața tehnologiilor informaționale. **Trei:** părinții, care-i ghidează și încurajează de mici pe copiii, culeg roade cu adevărat uimitoare.

Sănătate și posibilități tuturor copilașilor!

Liuba VICOL

Bianca
Brumă

Dana
Rotaru.

Ionuț
Vlăs

Ivan
Cazacov

Beatricea
Croitor

FIECARE CU BLINDATA SA

- Cine vrea un tanc sau o blindată, să-și facă. Astăzi e mult mai simplu decât pe vremea lui Leonardo da Vinci, considerat inventatorul acestei mașini de luptă. Chiar și în perioada Primului Război Mondial, când a apărut primul prototip de tanc „Micul Willie” (6 septembrie 1915) și alte „nave de uscat” britanice, cum le numea W. Churchill, a fost mai complicat. Da, apogeul acestui autovehicul ține de cel de-al II-lea Război Mondial. Producerea lui în serie și utilizarea pe câmpurile de luptă a fost mândria unui grup mic de oameni, dar groaza majorității simple. Respectiv, nimeni nu visa să aibă în casă sau în curte o astfel de mașinărie a morții.

Cu cât ne depărtăm mai mult de istoria sângeroasă cu atât acest element al tehnicii militare devine mai puțin înfricoșător. Copiii se joacă cu blindatele-jucării, colecționarii le adună, artiștii le creează în diferite forme și mărimi, turiștii le folosesc ca sursă de informare, dar și distracție. În Republica Moldova avem 10 asemenea locuri: în Cinișeuți, Bălți, Cornești, Leușeni, Cahul, Comrat, Chișinău, Tiraspol, Coșnița și Pohrebea. Unele tancuri (azi monumente) au fost implicate în cel de-al II-lea Război Mondial, altele au fost produse în Uniunea Sovietică, ne-a informat Sergiu Cataraga, șeful Muzeului Militar.

Cea de-a unsprezecea blindată, pe care am descoperit-o recent, nu stă pe pedestal sau vârful de deal și nu privește impunător de sus la trecători și la locuitorii din preajmă. Ea stă cuminte la margine de lac, departe de drumul național și foarte prietenoasă cu copiii, care vor să o stăpânească pentru scurt timp. Însă, nu uită de misiunea de bază - de a păzi muzeul în aer liber a lui Ion Adomniței din comuna Cucuruzeni: „Este o mașină de cercetași, cu capacitatea de 6 persoane; avea trei mitraliere, mergea pe apă. A fost creată în anii 50, cu motor de Gaz - 51. Mașina a fost practic nefolosită și poate fi restabilită, are tot ce-i trebuie. De unde o am?.. Ea s-a aflat în tabăra de la Ivanca și am adus-o aici cu acordul administrației.”

Atracția militară a muzeului include și un buncăr plin ochi cu armament, accesorii pentru tehnica specializată, obiecte de uz personal ale militarilor din diferite perioade. Vă sună cunoscute denumirile: Mauser 98k creat de nemți în 1800, pușcă Mosin 3 - liniară, PPSH, Schmeisser nemțesc din 1940 (MP 40), mitraliere Maxim și Degteariov? Acestea, dar mai sunt și hărți, documente militare, bombe, magazine de mitraliere pentru motociclete nemțești, cuțite militare, mine antitanc și alte tipuri, obuze de tanc, detectoare de mine, felinare de alarmă, stații radio și de măsurat radiația, uniforme și medalii militare, topoare folosite de Ștefan cel

Mare, săgeți antice și săbii de prin 1400: „Săbiile date taie sârma. Ele sunt confecționate din trei feluri de metal; se topec, se frământă ca pâinea și se face forma dorită. Odată, una din săbii s-a rupt în două, am sudat-o și când prelucram zona să scot rugina, credeți-mă, se sfărâma piatra de pe tăietorul unghiular, iar pe ea nu o lua.”

O comoară pentru care oamenii vin aici din cele mai depărtate colțuri ale lumii sunt documentele cu nume: „Am o listă a ostașilor, care au decedat în lupta pentru Cucuruzeni în anul 1944. Mi-a dat-o un conducător militar înainte de moarte și e unică. Țin minte că a venit într-o zi o familie din Harkov, care-și căuta ruda. După ce au răscolit prin toate instituțiile de resort din capitală, au găsit-o aici. În baza informației din carte le-am arătat locul înmormântării. Dânsul a decedat la spitalul militar de la Cucuruzeni de Sus, iar numele lui l-au văzut pe monumentul frățesc. Emoționant!”

Muzeul lui Ion Budulai nu este unul strict militar. El include zeci de mii de obiecte cu cele mai diferite destinații și vechime. Le-a adunat timp de 18 ani și posedă informații profunde despre fiecare dintre ele. Cunoștințele din domeniul militar le are în mare parte din armată: „Serviciul militar l-am îndeplinit în Cehoslovacia. Am fost conducător auto pe mașină de luptă antiaeriană ZSU-23 Shilka. Mi-am luat în serios rolul de militar și m-am străduit să mă informez despre tot ce văd sau aud și chiar mai mult. Anii de armată nu se uită!” <https://www.youtube.com/watch?v=6GC2mu7gmu0>

Nu i-a uitat nici Gheorghe Țăranu din Sadaclia, Basarabeasca. Mai mult, prin prisma talentului său la pictură a creat un T-84 pe poarta garajului său. Tancul impresionează prin dimensiunile sale - cca 2m înălțime și 3 m lungime, dar mai ales prin țeva ce te urmărește: „Am aflat că unii pun pariu pe această iluzie optică; alții urmărind țeva au dat în stâlp sau uitau să o ia pe drumul corect. Evident, cei mai mulți folosesc ocazia de a se fotografia cu acest tanc. Cu

același succes pot admira și alte lucrări murale din curtea și casa mea. Toate le-am făcut din dorința de a face viața mai colorată, mai veselă, mai optimistă. Și tancul meu, probabil, e cel mai pacificator și prietenos transport blindat.”

„Tancul lui Țăranu” și-a făcut apariția în 2016 și corespunde caracteristicilor reale, a confirmat-o fratele creatorului, care e tanchist de meserie: „Am căutat pe internet un tanc mai arătos și acesta ucrainean, dezvoltat pe baza celui sovietic T-80, mi-a părut cel mai potrivit. Am făcut schemele și am optat pentru varianta 3D ca să fie mai cu viață. În trei zile tancul meu triumfa pe poarta garajului. Aprecierea soției, a fratelui și a celor din jur mi-au oferit încrederea că am făcut o alegere reușită.”

Această pictură este singura cu tematică militară, deși solicitări au existat mai multe. Tema de bază abordată pe porți și pereți rămâne a fi natura. Astfel, satul Sadaclia a devenit o expoziție permanentă în aer liber cu picturile lui Gheorghe Țăranu, care are un serviciu deloc distractiv - expert criminalist superior în cadrul Direcției Sud a Centrului tehnico-criminalistic și expertize judiciare al Inspectoratului General al Poliției: „Pentru mine pictatul este o relaxare. În timp ce desenez neapărat ascult muzică, știrile de la posturile locale de radio și în felul acesta munca merge ca unsă. De fapt, din cei 10 copii, câți am fost la părinți, fiecare are câte o aptitudine, iar din cei 6 frați, patru au carieră militară, deci nimeni nu stă și așteaptă mană cerească.”

Dacă cei doi au câte o blindată, atunci meșterul popular din generație de lemnar, Maxim Alexeev, are mii de tancuri-jucării, doar că împrăștiate prin lume: „Primul tanc l-am confecționat către Ziua Armatei Naționale acum 9-10 ani. Nu m-am ghidat după un model anume, dar cred seamănă cu un

T-34. Fac mai multe odată, am făcut și 700 de tancuri într-o lună. Cel mai mare se află în Bruxelles, are cca 45 cm, conține multe detalii apropiate celui real. Dintre toate jucăriile cel mai solicitat este anume tancul și sincer îmi este un pic rușine eu ca meșter popular să creez tancuri, dar dacă se întrebă... Pe de altă parte, am avut și situații din cealaltă extremă. Țin minte când am participat la un târg în Germania, m-au sunat din timp și m-au rugat să nu vin cu tancuri.”

Pe lângă tancuri artistul creează și avioane de luptă. Toate jucăriile sunt nevopsite, îndemnând copiii singuri să le coloreze după bunul plac.

După discuția cu cei trei entuziaști și păstrând în memorie blindata Maestrului emerit, Andrei Mudrea, mi-am confirmat încă o dată că blindatele pe șenile sunt o sursă de inspirație pentru o categorie specială de persoane, iar pentru noi ceilalți - un motiv de a-i cunoaște și a le admira operele ori colecțiile. Sigur, dorința cea mare și neîntreruptă e ca noi toți să fim blindați doar de creații frumoase și pozitive.

Liuba VICOL

SERGIU - „SLUJITOR” AL ISTORIEI

Republica Moldova sărbătorește pe 18 iunie Ziua profesională a istoricului, eveniment lansat acum 10 ani. Oamenii, care au ales să pună în valoare adevărul trecutului nostru, ne influențează indubitabil prezentul și viitorul. Printre ei se numără și cei 9 istorici ai Agenției pentru Știință și Memorie Militară (AȘMM). Curios, trei dintre ei au prenumele Sergiu, fapt ce involuntar creează o asociere dintre istorie și acest prenume.

Ei bine, ce ziceți să-i cunoaștem pe fiecare?

Sergiu Cataraga, șeful Muzeului Militar, doctor în științe istorice, lector universitar; predă istoria contemporană, specializarea - războiul II mondial: „*Anume în perioada contemporană sunt foarte multe capcane ideologice, propagandistice și e foarte greu să redai corect istoria, să menții un echilibru fără să luneci în radicalism. Experiența profesională și principiul de a lectura cel puțin 100 de pagini pe zi mă ajută mult în acest sens.*” Cele două îi sunt utile și în munca administrativă, completează istoricul: „*Lucrul administrativ ia destul de mult din timp în defavoarea activităților de cercetare și predare. Pe de altă parte, acum am șansa să mă îmbogățesc cu o altă experiență și să realizez niște dorințe comune anterioare ale colaboratorilor agenției.*”

Sergiu Bacalov, doctor în științe istorice, cercetător științific, medievalist: „*Documente pentru perioada medievală avem puține în țara noastră. Multe din ele se regăsesc în*

copiile sec. XIX, respectiv studiez în continuitate. Mai mult, consider că o trecere vizibilă de la medieval la modern nu s-a simțit la noi, poate doar la nivelul de elită. Modernizarea s-a făcut în anumite condiții și s-a evidențiat în Europa de vest. La noi schimbările au ajuns mai târziu, la începutul sec. XX.” Un alt specific al istoriei noastre este că avem puține clădiri medievale și chiar moderne. De aceea istoricul Bacalov și-a focusat atenția pe oameni și mediul în care ei au activat. Un loc însemnat în cercetările dumnealui ocupă și genealogia.

Sergiu Munteanu, doctorand, cercetător cu predilecție pentru perioada modernă și contemporană; este interesat de istoria războaielor, a propagandei, a structurilor de forță și a armamentului: „*Încă din școală mi-au atras atenția trupele, unitățile și serviciile speciale. Aceste domenii m-au făcut să-mi aleg meseria de istoric. Îmi place să cercetez diverse documente, să scriu articole și să petrec excursii pentru vizitatorii Muzeului Militar. Drept sursă de informare relevantă pentru mine sunt arhivele și bibliotecile, plus cele specializate din internet. De exemplu, în ultimii ani multe biblioteci își publică cărțile, articolele și facilitează cunoașterea profundă și complexă a istoriei.*”

Istoricii AȘMM susțin că între ei nu există o competiție. Dimpotrivă, ei colaborează amical, fac schimb de informații, publică cu regularitate în revista „Cohortă” și depun eforturi comune pentru promovarea adevărului istoric.

CU GÂND LA VÂNT

Vântul, un fenomen meteorologic vechi de când lumea, și-a atribuit o zi a anului doar a sa - pe 15 iunie - abia în 2007. Deși Armata Națională nu folosește energia eoliană, domeniul-țintă al Zilei Mondiale a Vântului, activitatea militară se organizează luând în calcul și acest component al naturii. Bunăoară, artileriștii, înainte de trageri, urmăresc datele detaliate de la stațiile meteo din dotarea mașinilor; calculează viteza, direcția și înălțimea vântului, până la 1200 m și în baza unor formule speciale determină corecțiile, ne-a comunicat locotenent-colonel Denis Mihailov, comandantul Batalionului de Artilerie: „*Vântul este unul din elementele, ce influențează zborul proiectilului. Formulele, ce și-au demonstrat eficiența în timp, ne ajută să ne ajustăm la condițiile climaterice, inclusiv la vânt. Mai mult, proiectilele nu sunt atât de ușoare și la înălțimea la care ele zboară, vântul de regulă, e*

standard. Deci situații neprevăzute în care să nu știm cum să procedăm nu avem. Lucrurile nu diferă în condiții de pace și de război din acest punct de vedere.”

Vântul are un anume impact și asupra aviației. Mai exact, vântul lateral de 90° împiedică decolarea și aterizarea aeronavei, ne informează colonel Lilian Arhip, comandantul Regimentului de aviație: „*Pistele în lățime au cca 40-50 m. În cazul unui vânt lateral există probabilitatea ca aeronava să derapeze de pe pistă. Vântul din față, indiferent de viteza lui, nu influențează decolarea sau aterizarea. Când aeronava deja zboară vântul e mai puțin important. De asemenea, e bine de știut că aeronavele, ale căror aripi depășesc 50% din suprafața totală, sunt mai vulnerabile la viteza vântului.*”

Rubrică realizată de Liuba VICOL

ÎȚI DOREȘTI O CARIERĂ MILITARĂ DE SUCCES?

Înscrie-te acum la Academia Militară a Forțelor Armate „Alexandru cel Bun”, unica instituție de învățământ militar superior din țară, la una dintre specialitățile:

- conducerea subunităților de infanterie,
- conducerea subunităților de artilerie,
- conducerea subunităților de comunicații și informatică.

AVANTAJE:

- studiile, cazarea, echipamentul și hrana sunt oferite gratuit;
- acordarea gradului militar primar „LOCOTENENT”;
- permis de conducere categoria “B”, “C”;
- loc de muncă garantat.
- salariu decent.

ADRESA:

MD-2023, mun. Chișinău,
str. Haltei, 23

Telefoane de contact:
022-822-700; 022-822-701;
060300351

www.academy.army.md

9 771857 370301

21006 >